

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1935

ΑΡΙΘ. 39

ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Σπανίως ἡ ἀνθρωπότης ἐδοκίμασε τὴν ἀγωνίαν ἢ ὁποία τὴν κατατρύχει ἀπὸ τινος ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἰταλοαιθιοπικῆς διαφορᾶς. Παρὰ τὴν κολοσσιαίαν παγκόσμιον προσπάθειαν τῆς μετὰ τὸν τελευταῖον τρομερὸν πόλεμον ἐκ παντὸς τρόπου διασφαλίσσεως τῆς διεθνούς εἰρήνης, κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ὁ πόλεμος μεταξὺ δύο μελῶν τῆς πρὸς ἀποφυγὴν ἀκριβῶς τῶν πολέμων συσταθείσης Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἀναμένεται νὰ ἐκτραγῆ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ὑπολογίσῃ τὰς διὰ τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν λοιπὸν κόσμον, συνεπειᾶς τῆς ἀπειλουμένης συρράξεως.

Καὶ ἡ ἀγωνία αὕτη εἶνε κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον ὀδυνηρά, ὅσῳ οὐδέποτε ἄλλοτε ἡ ἀνθρωπότης ἐδοκίμασε δίψαν τῆς εἰρήνης τοσαύτην, ὅσην μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον. Ὁ πρωτοφανὴς εἰς ἔκτασιν καὶ ἔντασιν ἐξ αὐτοῦ ὀλεθρὸς φυσικὸν ἦτο νὰ γεννήσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν λαῶν ἀκατάσχετον πρὸς τὴν εἰρήνην πόθον, εἰς αὐτὸν δ' ὀφείλεται ἡ γένεσις τῶν διεθνῶν εἰρηνευτικῶν ὀργανώσεων, ὅπως ἀποτραποῦν οἱ μεταξὺ τῶν κρατῶν πόλεμοι, διευθετῶνται δὲ ἐφεξῆς αἱ προκύπτουσαι διαφοραὶ διὰ μέσων εἰρηνικῶν, πρυτανευούσης ἀμοιβαίως τῆς καλῆς θελήσεως. Ἐντεῦθεν προέκυψε πρὸ παντὸς ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, αἱ περὶ ἀφοπλισμοῦ συνδιασκέψεις, τὰ διάφορα σύμφωνα, αἱ διεθνεῖς ὀργανώσεις πρὸς προαγωγὴν τῆς μεταξὺ τῶν λαῶν ἀγάπης καὶ τῆς συνεργασίας τῶν νέων μὲ τὰ τακτικὰ των συνέδρια, αἱ εἰρηνευτικαὶ διαλέξεις, αἱ ἐφημερίδες, τὰ περιοδικὰ καὶ τὰ βραβεῖα, αἱ ἐπιτροπαὶ τῆς εἰρήνης, αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἐνωτικαὶ κινήσεις, ἡ ἡμέρα τῆς Καλῆς Θελήσεως, αἱ ἐτήσια πομπὰ χιλιάδων γυναικῶν εἰς Χάγην μὲ τὰ λευκὰ των σύμβολα τῆς εἰρήνης, οἱ ἀμοιβαῖοι

ἐκατομμυρίων παιδιῶν ὄλου τοῦ κόσμου εἰς πλείστας γλώσσας χαιρετισμοὶ πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς ἰδέας καὶ τοῦ πόθου τῆς εἰρήνης ἀπὸ τῆς ἀπαλῆς ἡλικίας διὰ τοῦ αἰσθήματος τῆς πανανθρωπίνης ἀδελφωσύνης, καὶ τόσαι ἄλλαι ἐπίμονοι προσπάθειαι, διὰ τῶν ὁποίων ἐντατικὸς ἀσκεῖται ἀγὼν νὰ κατανοήσουν οἱ λαοὶ ὅτι πρέπει, ἐπὶ τέλους, νὰ παύσουν ἀλληλοδακνόμενοι καὶ ἀλληλοαναλισκόμενοι, νὰ μεταβάλουν τὸ ἐριστικὸν καὶ πολεμικὸν των μένος εἰς ὁρμὴν πρὸς ἐξυπηρέτησιν καὶ προαγωγὴν τοῦ κοινῆς ἀγαθοῦ καὶ τὰς μιλιταριστικὰς των δυναμικότητας εἰς μοχλοὺς προόδου πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς, εἰς δημιουργίαν ὀλονὲν ὑψηλοτέρου πολιτισμοῦ ἀνταξίου τοῦ μεγάλου προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Δυστυχῶς παρ' ὅλην τὴν κολοσσιαίαν ταύτην προσπάθειαν ὑπάρχον καὶ οἱ πρεσβεύοντες ἀντίθετα πρὸς τὰς εἰρηνευτικὰς πεποιθήσεις δόγματα, διὰ τῆς εἰς τὴν πρῶξιν ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων ἐξουδετεροῦται ὁ ὑπὲρ ἐπικρατήσεως τῆς εἰρήνης ἀγὼν μέχρι τοσοῦτου, ὥστε νὰ ἀναμένεται ν' ἀκουσθῇ σήμερον-αὔριον ἡ ἐκρηξίς νέου πολέμου. Κατ' αὐτοὺς, ἡ διαρκὴς εἰρήνη ἀποτελεῖ χίμαιραν, ἐφ' ὅσον ἢ ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ζῶ ἡ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀγὼν συνεχῆς. Κατ' ἀκολουθίαν, ὁ πόλεμος εἶνε ἡ μεγάλη καὶ ζωτικὴ πραγματικότητα, τὰ δὲ μεταξὺ τῶν πολέμων εἰρηνικὰ διαστήματα εἶνε ἀπλῶς διαλείμματα προσωρινῆς ἀναπαύλας πρὸς παρασκευὴν νέου πολέμου. Οἱ πρὸς προαγωγὴν τῆς εἰρήνης διεθνεῖς θεσμοί, αἱ διεθνεῖς περιπτώξεις καὶ τὰ παρόμοια διαλύονται, ὅταν τὰ αἰσθηματικὰ καὶ τὰ πρακτικὰ στοιχεῖα ἐξεγείρουν θύελλαν εἰς τὰς καρδίας τῶν λαῶν. Εἶνε δὲ ὁ πόλεμος ὄχι μόνον ἀναπόφευκτος, ἀλλὰ καὶ ὀφείλιμος, διότι ἀναβιβάζει εἰς τὸ μέγιστον ὄριον τὰς ἀνθρωπίνους ἐνεργείας καὶ διατηρεῖ τὴν σφραγίδα τῆς εὐγενείας τῶν ἐχόντων τὸ θάρρος νὰ

τὸν ἀντιμετωπίζουσαν λαῶν. Ἡ μόνιμος λοιπὸν εἰρήνη οὔτε δυνατὴ εἶνε, ἀλλ' οὔτε καὶ χρησιμὸς. Ἄλλοτε μάλιστα ὁ Μόλτκε εἶχε χαρᾶ κτηρίσει αὐτὴν καὶ ὡς «χυδαῖον ὄνειρον». Τὸ «κράτος» εἶνε θέλησις δυνάμεως καὶ ἐπιβολῆς, πᾶσα δὲ τάσις τοῦ πρὸς ἐπέκτασιν ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν ζωτικότητος, διότι ζῆ καὶ δεσπύζει μόνον ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐκεῖνο τὸ ἔθνος, οἱ ὅποιοι πραγματοποιοῦν τὴν τάσιν τῆς διανοίξεως δρόμου εἰς βάρος τοῦ γείτονος, τάσιν ἔμφυτον εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἐμβίων, νόμον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος.

Αὐτὴ εἶνε δυστυχῶς ἡ ἀντιδρῶσα πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς εἰρήνης θεωρία, τὴν ὁποῖαν βλέπει ὁ κόσμος σήμερον ἐφαρμοζομένην εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν μεγάλων κρατῶν καὶ ἀπειλοῦσαν τὴν παγκόσμιον ἡσυχίαν καὶ τάξιν. Εἶνε δὲ ἡ θεωρία αὐτὴ ἀντικρὺς ἀντιφυσικὴ καὶ ἀντιχριστιανικὴ, διότι ἡ εἰρήνη ἀποτελεῖ ἀνάγκην καὶ δίψαν τῆς φύσεώς μας θεμελιώδεις, ἐφ' ὅσον εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐσταθήσῃ ἀνθρωπίνῃ συμβίωσις ἄνευ εἰρήνης· ἡ εἰρήνη εἶνε, κατὰ τὸν ἱερὸν Αὐγουστίνον, *tranquillitas ordinis*, τάξεως ἡσυχία, ἔννοια ἀρμονικῆς ἐνότητος, ἀταραξία, ἰσορροπία, ἰεραρχία καὶ πειθαρχία, ἐφ' ἧς ἐμπεδοῦται τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας. Ἡ εἰρήνη εἶνε ἔμφυτος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, διότι θεόθεν ἐνεφυτεύθη ἐν ἡμῖν τὸ αἶσθημα τῆς ἀρμονίας καὶ τῆς τάξεως, ἐπιτυγχανομένων μόνον ἐν τῇ ἀδελφικῇ τῶν λαῶν συμβίωσιν διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλῆς θελήσεως. Τούτου ἕνεκα ἀποτελεῖ ἐν τῶν μεγίστων τῆς ζωῆς ἀγαθῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου ἦτο πρὸ πάντων ἐμπέδωσις τῆς εἰρήνης, ἧτις κυριώτατα ἔλειπεν ἐκ τῆς γῆς, — «καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Ἡ εἰρήνη λοιπὸν εἶνε τοῦ Χριστοῦ δῶρον, διὸ καὶ ἀποκαλεῖ αὐτὴν ὁ Κύριος «ἐμὴν» — «εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν» — ἵνα διακρίνεται ἀπὸ τὴν εἰρήνην ἄλλων εἰδῶν, διότι ὑπάρχουν καὶ ἀπομιμήσεις τῆς καὶ παραποιήσεις καὶ κιβδηλεύσεις τῆς ἀληθοῦς εἰρήνης. Τόσον ἔλειπεν ἀπὸ τὴν προχριστιανικὴν ἀνθρωπότητα, διὰ τὴν «ἀκαταστασίαν» αὐτῆς, ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ καὶ τόση ὑπῆρχεν αὐτῆς ἀνάγκη, ὥστε ἡ διὰ τοῦ Χριστοῦ εἰσφορὰ αὐτῆς εἰς τὴν ἀνακαινισθεῖσαν ζωὴν νὰ ἀποτελῇ ἕνα τῶν κυριωτάτων τοῦ Πνεύματος καρ-

πῶν. Ὁ Κυριακὸς χαιρετισμὸς ἦτο «εἰρήνη ὑμῖν», ἡ πρωτίστη δ' εὐχὴ τῶν ἀποστόλων πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς τῶν ἦτο «χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ», «χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη». Ὁ Θεὸς ἀποκαλεῖται «Θεὸς εἰρήνης», «Κύριος εἰρήνης» καὶ «βασίλευς εἰρήνης», «Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης», διότι ἡ εἰρήνη εἶνε καρπὸς καὶ συνέπεια τῆς ἀγάπης, διὸ καὶ ὁ Κύριος ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον «εὐηγγέλισατο εἰρήνην», ἡ ἐπιδιώξις δὲ τῆς εἰρήνης ἀπετέλει μίαν τῶν κυριωτάτων ἀποστολικῶν ἐντολῶν: «εἰρήνην διώκετε». Ἐκτοτε ὁ χριστιανικὸς κόσμος εὐχεται καὶ επικαλεῖται τὴν ἄνωθεν εἰρήνην — «ὑπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης» —, ὡς θεμελιώδη δ' ὄρον τῆς πρὸς τὸν Κύριον προσευχῆς θέτει τὴν εἰρήνην, — «ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν». Ἡ ἐκ τῆς γῆς ἄρσις τῆς εἰρήνης συνεπάγεται ἀναγκαιῶς τὴν ἀλληλοσφαγίην, διὸ καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει λέγεται ὅτι «..ἐδόθη αὐτῷ (τῷ ἐπὶ τοῦ πυρροῦ ἵππου καθημένῳ) λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσιν..».

Αὐτῆς τῆς σφαγῆς ἡ ἀπειλὴ αἰωρεῖται σήμερον ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπότητος, ἐντεῦθεν δ' ἡ μεγάλη ἀγωνία τῶν ἡμερῶν καὶ αἱ εὐχαὶ πάντων ὅπως ἀποτραπῇ ἀπ' αὐτῆς ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ*

Τὸ ζήτημα τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς, ὃν πάντοτε φλέγον καὶ ἐπίκαιρον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας, ἐγένετο ἐπ' ἐσχάτων ἀντικείμενον ἐρεύνης καὶ συζητήσεως καὶ παρ' ἡμῖν τοῖς Ἑλλησι καὶ ἄλλοις ὀρθοδόξοις. Καὶ πολὺ δικαίως· διότι πρόκειται περὶ ζητήματος σπουδαιστάτου, ἀφορῶντος αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν οἰκειοποίησιν ὑπὸ τῶν πιστῶν αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀπολυτρωτικῆς ἔργου τοῦ Σωτήρος. Φρονοῦμεν δ' ἀκραδάντως ὅτι ἂν ἡ σπουδαιότης τοῦ ζητήματος τούτου κατενοεῖτο δεόντως καὶ ὑπὸ πάντων τῶν εὐσεβοῦντων λαϊκῶν μας, προσέτι δὲ καὶ ὑπὸ τινῶν κληρικῶν, οἵτινες εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ἐκκλησίαν ποιοῦνται μόνον ὅταν ἀγωνίζονται *pro domo sua*, πολλὰ μὲν ἐκκλησιαστικὰ ἀτασθαλῆα καὶ νῦν καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἢ ἀπεφεύγοντο πάλλαχού τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου, πολλὰ δὲ ἔκτροπα ἢ πρόλλαμβάνοντο καταρρίπτοντα τὸ γόητρον τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Λόγω τῆς μεγίστης, ἕθεν, σπουδαιότητος τοῦ ζητήματος, ἀποφεύγοντες νὰ ἀναμιχθῶμεν εἰς συζητήσιν προσφάτως γενομένην ἐκ τῶν στήλων

* Μῆνα μέρος τῆς διατριβῆς ταύτης ἀνεγνώθη ἐνώπιον Ἀγγλοῦ Κληρικῶν.

τῶν ἐπισήμων ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν Ἑλλάδος καὶ Ἀλεξανδρείας. θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν σύντομον ἐξέτασιν αὐτοῦ, πρὸς ἀνάδειξιν τῆς μηδέποτε παυούσης ἐπικαρότητος καὶ ζωτικότητος του. Θὰ λάδωμεν δ' ὡς ὀδηγὸν εἰς τὴν ἐξέτασίν μας πρῶτον μὲν τὴν Κ. Διαθήκην, ἐν τῇ ἐποίᾳ ἐτέθη καὶ ἡ δόσις τῆς Ἀποστολικῆς διαδοχῆς, εἶτα δὲ καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν.

Πρὶν ἢ ὁ Κύριος ἡμῶν παραδοθῆ εἰς τὸ ἑκούσιον Του πάθος, συνέστησεν, ὡς γνωστὸν, τὸ μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας συμφαγῶν διὰ τελευταίαν φορὰν μετὰ τῶν μαθητῶν Του ἐν τῷ ὑπερφῶ τῆς Ἱερουσαλήμ. Οἱ λόγοι διὰ τῶν ὁποίων ἴδρυσεν τὸ ἀγιώτατον μυστήριον εἶναι «Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου... πίστε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυρόμενον εἰς ἄφρον ἀμαρτιῶν»¹. Εἰς ὅσα λέγουν περὶ τοῦ μυστηρίου οἱ τρεῖς μνημονευθέντες Εὐαγγελισταὶ ὁ Ἄπ. Παῦλος προσθεῖται καὶ τὰς λέξεις: «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»².

Μετὰ δὲ τὴν Ἀνάστασιν ὁ Ἰησοῦς κεκλεισμένων τῶν θυρῶν εἰσέρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς καὶ λέγει αὐτοῖς: «Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς: λάβετε πνεῦμα ἅγιον· ἂν τινω ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφένται αὐτοῖς ἂν τινω κρατεῖτε, κεκράτηνται»³. Πρὸ δὲ τῆς Ἀναλήψεως ἐντέλλεται μὲν αὐτοῖς ὅπως «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτοῖς»⁴, παραγγέλλει δὲ αὐτοῖς ἐπίσης «ἀπὸ Ἱερουσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ προσμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς... ὑμεῖς βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ... λήψεσθε δύναμιν ἐλθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε τῇ Ἱερουσαλῆμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς»⁵.

Εἰς τὰ χωρία, ἅτινα ἀνωτέρω ἐξετέθησαν, ὁ Κύριος ἡμῶν ποιεῖται λόγον περὶ μυστηρίων, τὰ ὅποια εἶναι σπουδαιότατα καὶ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν καὶ ὑπαρξίν καὶ διατήρησιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἦτοι περὶ τῶν μυστηρίων τῆς Θ. Εὐχαριστίας, Μετανοίας καὶ Βαπτίσματος. Ἀπαριθμοῦμεν αὐτὰ καθ' ἣν σειρὰν ἠμνημονεύσαμεν καὶ τὰ ἀντίστοιχα Γραφικὰ χωρία. Μυστήρια θεμελιώδη, ζωτικά, ἀποτελοῦντα αὐτὴν τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Πλὴν οἱ Ἀπόστολοι λαμβάνουν παρὰ τοῦ Σωτῆρος καὶ τι πλέον λαμβάνουν παρ' Αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν δύναμιν ὅπως αὐτοὶ καὶ ἄλλοι ἐκτελοῦν τὰ σπουδαιότατα ταῦτα μυστήρια «καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς», ἢ δὲ ἀποστολῆ των εἰς τὸν κόσμον καὶ ἡ δοθεῖσα ἐξουσία εἰς αὐτοὺς ἐπεσφραγίσθη καὶ ἔλαβε τὸ ἀποκορυφωτικὸν κύρος αὐτῆς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ὅτε ἤνοιξαν οἱ κρῆνοι τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐπὶ τὰς κεφαλὰς

τῶν Ἀποστόλων «καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου». Τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, ὅπερ ἔλαβον οἱ Ἀπόστολοι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπεσφραγισθεῖς Του, ἔμελλε νὰ μεταδίδηται ὑπ' αὐτῶν ὡς «σφραγὶς μὲν δωρεᾶς» εἰς τοὺς βαπτιζομένους, ὡς χάρισμα δὲ εἰδικὸν καὶ ἀποκλειστικὸν εἰς τοὺς ἀναλαμβάνοντας τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου των μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιρουῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς δοῦλεται¹. Βάπτισμα, λοιπὸν, καὶ Χρῖσμα. Εὐχαριστία καὶ Μετανοία καὶ Ἱερωσύνη εἶναι τὰ μυστήρια τὰ πρὸ τοῦ ἑκουσίου Πάθους καὶ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν ἱδρυθέντα ὑπὸ τοῦ Κυρίου καὶ παραδοθέντα εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Οὐδεὶς ἐκτὸς αὐτῶν ἠδύνατο νὰ ἐπιτελέσῃ ἢ μεταδώσῃ ταῦτα. Ἄλλ' οἱ Ἀπόστολοι ὡσαύτως παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἔλαβον τὴν ἐξουσίαν ὅπως αὐτοὶ «μαθητεύσωσι τὰ ἔθνη», ἀναλάβουν ὅλην καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Δυνάμεθα ἔμως ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν, παρέχων τὴν δύναμιν αὐτὴν καὶ ἐξουσίαν εἰς τοὺς μαθητάς Του, ἐνόμιζεν ὅτι ἡ ἀνάγκη ὑπάρξεως προσώπων εἰδικῶν διὰ τὴν τέλεισιν τῶν μυστηρίων καὶ τὴν διακονίαν τοῦ κηρύγματος θὰ περιωρίζετο εἰς μόνους τοὺς ἀποστολικούς χρόνους, καὶ ὅτι μετ' αὐτοὺς δὲν θὰ ἦτο ἀπαραίτητος ἡ ὑπαρξὶς αὐτῶν. Τοιαύτη ὑπόθεσις, τόσοσ προσφιλεῖς εἰς τοὺς Διαμαρτυρομένους, πιστευόντας εἰς τὴν καθολικὴν ἱερωσύνην, ἀναμφισβητήτως ἀποκλείεται. Τοιοῦτο ἐνδεχόμενον εἶναι ἀπαράδεκτον καὶ διὰ τὸν στοιχειώδη μὶθρῶσιν θρησκευτικὴν λαβόντα ἀπλοῦν χριστιανόν. Μόνον δὲ ὁ ἄκρατος φανατισμὸς, ὁ ἀνατρέπων παραδόσεις καὶ ἀγνοῶν τὴν ἱστορίαν καὶ μὴ θέλων νὰ ἔχῃ οἰανδήποτε ἐπαφήν μετὰ τοῦ παρελθόντος τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν γένει, μόνον αὐτὸς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ τοιαῦτα ἀστήρικτα ἱστορικῶς καὶ γραφικῶς. Τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπρόκειτο νὰ ἐξακολουθήσῃ, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, «μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος», συνεχιζόμενον ὑπὸ τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων, τελούντων τὰ μυστήρια καὶ κηρυττόντων τὸ Εὐαγγέλιον, λειτουργίας παραδοθείσας ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς μαθητάς Αὐτοῦ. Ὁ Σωτήρ, λοιπὸν, ἐκλέξας τοὺς μαθητάς Αὐτοῦ καὶ ἐγχειρίσας αὐτοῖς τὴν διακονίαν τῶν μυστηρίων καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, ἔθετε τὰς δόσεις καὶ τὰ θεμέλια ἐκείνου τοῦ θεσμοῦ, ὅστις θὰ ἐξηκολούθει τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας μεταξὺ τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ δυνάμεθα ἀφόβως καὶ ἀσφαλῶς νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ τῶν πρὸς τοὺς μαθητάς Του λόγων Αὐτοῦ «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» κλπ. εἶχεν ὑπ' ὄψει καὶ ὡς Θεάνθρωπος πρόβλεπε τὴν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἐξ Αὐτοῦ καὶ δι' Αὐτοῦ ἀντλοῦσαν τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ αὐθεντίαν Ἱερωσύνην, τὴν διάδοχον τῶν Ἀποστόλων.

Τοιαύτην εἶχον ἀντίληψιν τῶν λόγων καὶ τῆς θελήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οἱ ἱεροὶ Ἀπόστολοι καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι ὁ Παῦλος λ. χ., ὁ περισσότερον πάντων κοπιᾶσας ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, παρὰ τοῦ Κυρίου δὲ Αὐτοῦ παραλαβὼν τὸ κήρυγμα καὶ τὴν

1. Ματ. 26, 26—29. Μαρ. 14, 22—25. Λουκ. 22, 19—20.

2. Κορ. 11, 23—25.

3. Ἰωαν. 20, 21—23.

4. Ματ. 28, 19—20.

5. Πραξ. 1, 4, 5, 8.

1. Κορ. 12, 11.

διδασκαλίαν καὶ τὴν κλήσιν τοῦ καθιστῆ προεστῆμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐφέσου καὶ ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ τὸν Τιμόθεον. Κατέστησε δὲ αὐτὸν οὕτω δὲ ἀπλῆ, ἀκλογῆς καὶ δυναπείας, ἀλλὰ ἐν ἐπὶ τούτῳ τελειῇ καὶ ἄλλων πολλῶν χριστιανῶν, οὐσιώδεις δὲ τῆς τελειότης αὐτῆς ἦτο ἡ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μετάδοσις αὐτῷ χαρίσματος ἰδιαίτερου «ἢ ἡμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτέρου»¹. Ἡ ἀποστολὴ τῶν Ἀποστόλων εἰς τὸ κήρυγμα καὶ τὸν ἀγασμὸν τῶν πιστῶν κατεκυρώθη διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος· χάρισμα δὲ ἰδιαίτερον αὐτοῦ μετέδοθη καὶ εἰς τὸν διάδοχον τοῦ Παύλου, τὸν «ἀδελφόν» καὶ «συνεργόν» αὐτοῦ Τιμόθεον· τὸ χάρισμα δὲ τοῦτο ἐπρόκειτο εἰς τὸ διηγεῖσθαι νὰ μεταδίδηται εἰς τοὺς συνεχίζοντας τὸ ἀπολυτρωτικὸν τοῦ Σωτήρος ἔργον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἔργον δὲ τοῦ Τιμοθέου ἦτο νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδαγωγίας, νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον, πρὸς δὲ καὶ νὰ ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν ὅπως προσλαμβάνῃ συνεργούς ἐν τῇ διακονίᾳ «διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν»². Οἱτινες συνεργοὶ «πρεσβύτεροι» καλοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου. Τὴν αὐτὴν δὲ πρόνοιαν ἔλαθεν οὗτος καὶ περὶ τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἐνθα ὤρισεν προεστῆμενον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ τὸν Ἰτίον ὅπως «τὰ λαίποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους». Περὶ δὲ τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἐδωγγελιστοῦ Ἰωάννου γνωρίζομεν ὅτι ἐκ τῆς Ἐφέσου, ἔπου διέμενον, ὡς ἀπὸ κέντρον, ἐπισκέπτετο τὰ πλησιόχωρα μέρη, ἵνα καταστήσῃ, ἐπισκόπους, ἄλλους κληρικούς, καὶ τακτοποιήσῃ τὰς διαφόρους ὑποθέσεις τῶν χριστιανικῶν παρικιῶν. «Ἐπειδὴ γὰρ τοῦ τυράννου τελευταίαντος ἀπὸ τῆς Πάριου τῆς νήσου μετέλθεν εἰς Ἐφῆσον, ἀπῆλθε παρακαλούμενος καὶ ἐπὶ τὰ πλησιόχωρα τῶν ἔθνων, ἔπου μὲν ἐπισκόπους καταστήσων, ἔπου δὲ ἕλας Ἐκκλησίας ἀρμόσων, ἔπου δὲ κλήρω ἕνα μὲν τινα κληρῶσων τῶν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος σημειωμένων»³. Τσαούτην, ἀναμειδῶς, καὶ οἱ προμνημονευθέντες εἶχον θέσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὁ Ἐπαφρόδιτος ἐν Φιλιπποις⁴, ὁ Διοτρεφῆς⁵ καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῶν ἑπτὰ Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀσίας⁶.

Αὐτοῦ λοιπόν τοῦ Σωτήρος καὶ τῶν Ἀποστόλων ἀπετέλει πρόθεσιν καὶ θέλησιν α') ὅπως πρόσωπα ἐπὶ τούτῳ τεταγμένα τελώσι τὰ μυστήρια, κηρύττωσι τὸν λόγον καὶ κυβερνώσι τοὺς πιστοὺς καὶ β') ὅπως τὰ πρόσωπα ταῦτα ἀναλαμβάνουν τὴν διακονίαν τῶν μυστηρίων καὶ τοῦ λόγου καὶ τὴν διακυβέρνησιν τῶν πιστῶν, κατόπιν ἰδιαίτερας τελειότης, πυρῆς καὶ οὐσίας τῆς ὁποίας ἦτο ἡ ἐπιθέσις τῶν χειρῶν, κατόπιν ὄλ. λήψεως ὑπ' αὐτῶν χαρίσματος ἰδιαίτερου τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἔπειρ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντη-

1. 1 Τιμ. 4. 14
 2. 1 Τιμ. 5. 17, 19.
 3. 2 Τιμ. 1. 2.
 4. 1 Τιμ. 5. 22.
 5. Τιτ. 1. 5. 2, 2, 3.
 6. Εβραῖοι, Ἐκκλ., Ἱστορ. βιβλ. 8, κεφ. 23.
 7. Φιλ. 2. 25.
 8. 3 Κορ. 1. 9.
 9. Ἀπ. 1. 20

κοστῆς ἐπὶ τοῦ Ἀποστόλου κατελήθον ὡς ποταμὸς ἀίρροντες συνοδεύει τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀγαθῶν αὐτῆν εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὅτι τὰ πρόσωπα τὰ ἀναλαμβάνοντα τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδει διαδοχικῶς νὰ ἀνάγωσιν αὐτὴν εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὸν Κύριον ἡμῶν, καὶ ὅτι, συνεπῶς, πᾶν πρόσωπον αὐτῶν ἦτον καὶ ἀπογεροτόνητον δὲν ἴδονατο νὰ ἀντιποιήσῃ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἢ ἀντιποιούμενον νὰ τελεῖ ἐγκύριον τὰ μυστήρια καὶ τὰ λοιπὰ παρομοιοῦντα εἰς τὴν ἱερατικὴν διακονίαν, ἀποδείκνυται μὲν σαφῶς ἐξ ὧσων περὶ τῆς προνοίας, ἣν οἱ Ἀπόστολοι ἐλάμβανον περὶ τῶν χριστιανῶν τῶν ὑπ' αὐτῶν ἰορθευομένων Ἐκκλησιῶν, ἐλέγχθησαν, ἐπιθεδαίουται δὲ τρανῶς καὶ ὑπὸ τῶν Ἀποστολικῶν ἀνδρῶν, ὧν τὰ συγγραμματα ἀναμφισβήτητου κύρους μέχρις ἡμῶν περιεσώθησαν.

Οἱ Ἀποστολικοὶ Πατέρες, ἄνδρες ἄγιοι, ζήλωται τῆς πίστεως, τινὲς τῶν ὁποίων καὶ ἐμαρτύρησαν χάριν τοῦ Χριστοῦ, ἀποτελοῦν κρίκον ἀδαμάντινον μεταξύ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς μετὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Μελονοῦσι δὲ δὲν ἐγράψαν πολλά, οὔτε κατὰ σύστημα, καθόσον ἔναυλος μὲν ἀκόμη εἰς τὰ ὦτα ὄλων ἦχει ἡ φωνὴ τῶν Ἀποστόλων, διωγμοὺς δὲ λυσσώδεις ἀντιμετώπιζόν, ἀφῆκαν μὲ ὄλα ταῦτα εἰς ἡμᾶς τόσα γραπτὰ μνημεία, ὅσα ἀκοῦσι διὰ τὴν ἀσάλευτον στήθειν θεμελιωδῶν ἀληθειῶν καὶ δὴ καὶ τῆς Ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Ὁσὺν Κλήμης ὁ Ρώμης (92—101 μ. Χ.), τρίτος Ἐπίσκοπος αὐτῆς μετὰ τοῦ Ἀποστόλου, γράφων πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς Κορίνθου λέγει μεταξύ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Οἱ Ἀπόστολοι ἡμῶν εὐαγγελισθήσαν ἀπὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξεπεμφθῆ. Ὁ Χριστὸς οὖν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἐγένοντο οὖν ἀμύητοι ἐν τῷ αἵματι ἐκ θελήματος Θεοῦ. Παρρηγοῦντες οὖν λαλοῦντες καὶ πληροφροῦντες ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ, μετὰ πληροφροῦντος πνεύματος ἄγιοι ἐξήλθον εὐαγγελίζομενοι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μέλλειν ἐρχεσθαι ἕκαστῃ χώρῃ οὖν καὶ πόλει κηρύσσοντες (καὶ τοὺς ὑπακούοντας τῇ βουλήσει τοῦ Θεοῦ θαυμάζοντες) καθίστανον τὰς ἀπαρχὰς αὐτῶν, δοκιμάσαντες τῷ πνεύματι, εἰς ἐπισκόπους καὶ διακόνους τῶν μελλόντων πιστεῦειν»¹. Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ ἕτερον χωρίον ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: «Οἱ Ἀπόστολοι ἡμῶν ἐγνώσαν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι ἔρις ἔσται ἐπὶ τοῦ δόξματος τῆς ἐπισκοπῆς. Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν πρόγνωσιν εὐληγότες τελείαν κατέστησαν τοὺς προειρημένους, καὶ μεταξύ ἐπινομίην δεδώκασιν, ὅπως ἐάν κομηθῶσι, διαδέξωνται ἕτεροι δοκιμασμένοι ἄνδρες τὴν λειτουργίαν αὐτῶν»². Ὁ Κλήμης γράφει πρὸς Κορινθίους διότι τινὲς αὐτῶν ἔδειξαν ἀνυποστασίαν πρὸς τοὺς πνευματικῶς αὐτῶν προεσταμένους «τοὺς λειτουργήσαντας ἀμέμπτως τῷ ποταμῷ τοῦ Χριστοῦ καὶ προτρέπει αὐτοὺς ὅπως ἀναγνωρίσωσι τὴν αὐθεντίαν τῶν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων κατασταθέντων» ἐπ' αὐτοῖς. Οἱ χριστιανοὶ προσθέτει καὶ διὰ πολλὰ ἀναπτύσσει περαιτέρω, οὐκ οὐλοῦσι γὰρ ὅτιν ἀφωσιωμέ-

1. Ἐπιστ. Α' κεφ. 42.
 2. Ἐβρ. 2, κεφ. 11.

νοι εἰς αὐτούς, «νά κολλῶνται τοῖς ἁγίοις» καὶ νὰ μὴ «διασπῶσι τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ καὶ στασιάζωσι πρὸς τὸ ἴδιον σῶμα». Ἄλλαις λέξεσιν ὁ ἱερός πατήρ θέλει νὰ τονίσῃ ὅτι ὁ ἁγιασμός τῶν πιστῶν ἐξαρτᾶται καθ' ὁλοκληρίαν ἐκ τῆς προσκολλήσεως, τῆς ἀφοσιώσεως αὐτῶν εἰς τοὺς νομίμους καὶ κανονικοὺς πνευματικοὺς αὐτῶν προϊσταμένους τοὺς ἀνάγοντας τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς τοὺς Ἀποστόλους, οἵτινες προνοήσαντες «κατέστησαν τοὺς προειρημένους καὶ μεταξὺ ἐπινομήν (=διαταγὴν, παραγγελίαν) ἔδωκαν ὅπως, ἐὰν κοιμηθῶσι, διαδεξύνονται ἕτεροι θεοδικασμένοι ἄνδρες τὴν λειτουργίαν αὐτῶν». Πᾶσα κατὰ συνέπειαν παρέκκλισις καὶ ἀνοποταξία εἰς τοὺς ἀνάγοντας τὴν ἐξουσίαν τῶν εἰς τοὺς Ἀποστόλους κανονικοὺς ποιμένας, τίθησιν ἐκτὸς τοῦ ἁγιασμοῦ, ἐκτὸς δὲ τῆς μάνδρας, τοῦ Χριστοῦ τοὺς ἀπειθοῦντας καὶ ἀνοποτάκτους.

Ὁ φόβος οὗτος καὶ ὁ τρόμος¹ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν πιστῶν ὡθεῖ καὶ τὸν Ἰ. Ἰγνάτιον († 107 μ.Χ.), μαθητὴν τοῦ Ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, νὰ προτρέπη τοὺς χριστιανοὺς ὅπως ὡσὶν ὑποτεταγμένοι τῷ κανονικῷ «ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ», νὰ συντρέχωσι τῇ τοῦ ἐπισκόπου γνώμῃ.. τὸ γὰρ ἀξιονόμιστον πρεσβυτέριον, τοῦ Θεοῦ ἄξιον, οὕτω συνήρροσταί τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρας², «νά μὴ ἀντιτάσσωνται τῷ ἐπισκόπῳ»³, «νά προσβλέπωσι τὸν ἐπίσκοπον ὡς αὐτὸν τὸν πέμψαντα, αὐτὸν τὸν Κύριον»⁴, νὰ «σπουδάζωσι πάντα πράττειν, προκαθημένου τοῦ ἐπισκόπου εἰς τύπον Θεοῦ καὶ τῶν πρεσβυτέρων εἰς τύπον συνεδρίου τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν διακόνων, πεπιστευμένων διακονίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ»⁵, μὴδὲν νὰ ἐπιτελῶσιν «ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων»⁶, νὰ πειθαρχοῦν «εἰς τὸν ἐπίσκοπον ὡς Ἰησοῦν Χριστόν.., τὸ πρεσβυτέριον, ὡς τοὺς Ἀποστόλους Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν»⁷.., καθόσον ὁ ἐπίσκοπος εἶναι τύπος τοῦ Πατρὸς, οἱ πρεσβύτεροι συνέδριον Θεοῦ καὶ ὡς σύνδεσμος Ἀποστόλων», προσθέτει δὲ «χωρὶς τούτων Ἐκκλησία οὐ καλεῖται»⁸. Γράφων δὲ πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Φιλαδεφείας τονίζει καὶ αὖθις τὴν μεγάλην σημασίαν τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ, ἐξαίρων αὐτὸν ὡς τὸ κέντρον τῆς ἐνοτήτος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὡς τὴν μόνην νόμιμον καὶ κανονικὴν ἀρχήν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπορρέουσιν οἱ ἕτεροι δύο βαθμοὶ καὶ πᾶσα τάξις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. «Μία γὰρ σὰρξ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν ποτήριον εἰς ἔνωσιν τοῦ αἵματος αὐτοῦ, ἐν θυσιαστήριον, ὡς εἰς ἐπίσκοπος ἄμα τῷ πρεσβυτέρῳ καὶ διακόνῳ»⁹. Τοὺς δὲ χριστιανοὺς τῆς Σμύρνης νοθετῶν καὶ περὶ κλήρου ὁμιλῶν ἐπάγειται: «ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἔστω. Ὡσπερ ὅπου ἂν ᾖ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ καθολικὴ

Ἐκκλησία. Οὐκ ἐξόν ἐστὶν χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου οὔτε βαπτίζειν οὔτε ἀγάπην ποιεῖν»¹.

Συνάγεται ἐκ τούτων α) ὅτι, ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν ἐξέλεγε τοὺς Ἀποστόλους, εἰς οὓς παρέδωκε τὰ μυστήρια διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου τῆς ἀπολυτρώσεως, ἀνέλαβον δὲ οὗτοι τὴν ἀποστολικὴν αὐτῶν διακονίαν κατόπιν τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐξέλεξαν τοὺς διαδόχους τῶν, εἰς οὓς παρέδωκαν ὅτι παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, καὶ οὓς καθίστων διὰ τῆς μεταδόσεως εἰς αὐτοὺς «τῆς ἀτιμῆτου χάριτος»² διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν β) ὅτι οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων ἦσαν οἱ ἐπίσκοποι, οἵτινες ἐν ἐκάστη παροικίᾳ ἀπετέλουν τὴν ἀνωτάτην ἀγιάζουσαν, διδάσκουσαν, ποιμαίνουσαν ἀρχήν, ἥτις τὴν ἦν κατεῖχεν ἐξουσίαν μετεβίβαζεν εἰς ἄλλους διὰ τοῦ ἰδίου καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου τρόπον γ) ὅτι ἤδη περὶ τὰ τέλη τοῦ πρώτου μ.Χ. αἰῶνος διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων οἱ τρεῖς βαθμοὶ τῆς Ἱερωσύνης καὶ δ) ὅτι ἄνευ τῆς ὑπάρξεως διακόνων, πρεσβυτέρων καὶ ἐπισκόπων δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ Ἐκκλησία «χωρὶς τούτων Ἐκκλησία οὐ καλεῖται».

(Ἀκολουθεῖ τὸ τέλος)

† Ο Μ. ΑΡΧΙΜ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

1. Σμυρ. κεφ. 8.

2. Ἀποστ. Διατ. διδλ. 4, κεφ 7.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

ΑΙ «ὁδοὶ» τῆς Ἀγίας Ἐδρας.

Εἶνε κατάδηλος ἡ δυσχερὴς θέσις, ἐν ἣ τελεῖ ὁ καθολικὸς τύπος προσπαθῶν ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν πανταχόθεν διατυπωμένην ἀπορίαν περὶ τοῦ τίνα σιάσιν τηρεῖ ὁ Πάπας Ρώμης ἀπέναντι τῆς Ἰταλοαιθιοπικῆς ρήξεως καὶ διατῆ, λύνων τὴν μέχρι τοῦδε ἐπίμονον σιωπὴν του, δὲν κατεδίκασεν ἀπεριποράτως τὴν Ἰταλικὴν πολεμικὴν ἀπειλήν, ἥτις οὐ μόνον ὡς ἄδικος χαρακτηρίζεται ἀπέναντι τῆς Αἰθιοπίας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνατρεπτικὴ τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, ἦν αἱ προθέσεις τῆς Ἰταλίας ἐμβάλλουν εἰς ἄμεσον κίνδυνον. Ἡ δυσχέρεια αὕτη τοῦ καθολικοῦ τύπου εἰκονίζεται ὡς ἄριστα εἰς ὅσα δι' ἐπαυελιημιένων ἄρθρων προσπαθεῖ νὰ σημειώσῃ τὸ λονδίνειον «Tablet», ἔγκυρον ὄργανον τοῦ ἀγγλικοῦ καθολικισμοῦ, ἐν ᾧ ἀπηχεῖται ἢ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ καθολικὴ κίνησις. Καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν προσπαθεῖ δι' ὑπεκφυγῶν νὰ παρακάμψῃ τὸ ζήτημα:

«Τί ἐπραξε—λέγει—ἡ Ἀγ. Ἐδρα διὰ τὴν ἰταλοαιθιοπικὴν εἰρήνην δὲν θυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, διότι αἱ «ὁδοὶ τοῦ Πάπᾳ» δὲν εἶνε μέθοδοι δημοσιογραφικαὶ ἢ διπλωματικαὶ, ἀλλ' οὐδὲ τῆς Κ.τ.Ε. μέθοδοι. Πρέπει ὅμως νὰ εἰμεθα ἐσκεπαστοὶ ὅτι αἱ προσπάθειαι τοῦ Βικαρίου τοῦ Χριστοῦ οὐδὲν παρέλειψαν ἐξ ὧσιν ἐπιβάλλει ἡ συμφροσύνη. Ἐν τῷ μεταξύ ἀποτελεῖ εὐφρόσυνον οἰωνόν ὅτι τὰ ὀνόματα τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀθυσσινίας εἶνε συνδεθεμένα ἤδη ἀπὸ τὸ 1800. Διότι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐγεννήθη ἐν Ἰταλίᾳ ὁ Giustino de Jacobis, — παιδίον προωρισμένον νὰ καταστῇ ὁ πρῶτος ἀποστολικὸς δι-καριος ἐν Ἀθυσσινίᾳ. Καίτοι διαρκούσης τῆς κακῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου πολλοὶ τῶν τοῦ πατρὸς de Jacobis 12 χιλιάδων προσηλθόντων ἀπέθανον, ἐν τούτοις τὸ ὄνομα του φέρει-ται μετὰ σεβασμοῦ εἰς τὰ στόματα ἐκείνων ἐκ τῶν Ἀθυσσι-νῶν, οἵτινες ἔσταντα: μακρὰν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Τό -

1. Φιλ. 2, 12.

2. Ἐφεσ. κεφ. 2.

3. Ἐφθ' ἄν. κεφ. 4.

4. Ἐφθ' ἄν. κεφ. 5.

5. Ἐφθ' ἄν. κεφ. 6.

6. Μαγν. κεφ. 6.

7. Ἐφθ' ἄν. κεφ. 7.

8. Τραλ. κεφ. 2.

9. Ἐφθ. ἄν. κεφ. 3.

10. Φιλ. κεφ. 4.

τον καλώς εγνωρίζε να προσκομίζονται προς τα θρησκευτικά και άλλους καλώς καταίχε την γλώσσα. ώστε ο συγγραφέας λάβει και αυτός ότι ο εκκλησία, συγκατα την επικαλούμενη ως δικαιοσύνη εις δυσκόλως περιπτώσεις. Είμε να μεροληπική αποστασιοποιημένη μεταξύ της γενικής του χώρας και της χώρας των αποστασιοποιημένων του κομμάτων.

Η χριστιανική Ιταλία και ο Μουσσολίνι.

Εξ άλλων, επειδή ο απειλούμενος υπό της Ιταλίας πόλεμος χαρακτηρίζεται υπό τινων ως εκδικησις δια την Ιταλιζήν εν Αδοβα ήτταν, το «Tablet» αγωνίζεται εν άλλω δημοσιεύσει να παραστήση ότι η σημερινή Ιταλία είναι άσχετος όλως προς την Ιταλίαν του 1896, δια την οποίαν, άλλως τε, η εν λόγω ήττα ήτο μάλλον δυστύχημα παρά θυνειδος, άρα ο η Αδοβα αποτιελει άνάμνησιν ούχι επονειδιστον—ώς θέλουσιν να είπουν—άλλα άπλως οδυνηράν. Επομένως οι Ιταλοί του 1935 ούδένα λόγον έχουν να εκδικηθούν μίαν μαύρην σελίδα της Ιταλικής άναμνήσεως του 1896. «Άφαιτε τοίς νεκρούς θάπτειν τοίς έαυτών νεκρούς»... Άλλα και άλλως η ιδέα της εκδικήσεως δια την Αδοβα είνε σκέψις άναξία και πρέπει να εξοστρακισθί εκ της Ιταλικής διανοίας.

«Η Ιταλία είναι χριστιανικόν έθνος και η ημ' οίονόητος άμφιδοήτησις της χριστιανικότητος του λαού της θά απέτέλει δι' αυτόν θένον. Προς τούτοις ο Ιταλικός λαός είναι καθολικός έχων εν τή μέσση του τον άγιον Πατέρα, οστις, εξ όλων των θνητών και των εիրηνοφίλων, από των πρώτων ημερών του ποντοφρηκτου του συνηγορεί υπέρ της ειρήνης και επικαλείται την κατάραν του ουρανού κατά των φιλοπολέμων έθνών, οι δε Ιταλοί, ως καθολικοί και ως χριστιανοί, καθ' εαυστην επανακαυρόδανον τας ρήσεις της Κυριακής προσευχής περί άφεσεως των εφειλημάτων των εφειλετών μας. Πώς λοιπόν η καθημερινή αυτή αίτησις δύναται να εκφέρηται εν του έρκους των εδόντων των άνδρών και των γυναικών, εν ταίς καρδίαις των όποιων έμφωλεύουν σκυθρωποί πόθοι και σκέψια εκδικήσεως... Εάν εν τή Ευαγγελίω υπάρχει άναντίρρητος τις έντολή, αυτή είναι η έντελλομένη την συγχώρησιν και αυτόν των μισούντων ημάς. Οι Αιθίοπες δέν μισούν τους Ιταλους, Επομένως, εάν έτι η είνεστις μεταξύ της Ιταλίας και της Αδυσσινίας ήθελε προκύβει: εξ άλλου λόγου, εις πόλεμος εκδικητικός δια την Αδοβα θά ήτο άμαρτία κατά της άγίας ημών πίστεως». Τούτων δ' ούτως έχόντων, «εφειλημεν να υπομνήσωμεν εις την Ιταλίαν ότι ο κόσμος προσδοκί παρ' αυτής μίαν στάσιν άναξίαν ενός χριστιανικού και καθολικού έθνους».

Παρά ταύτα, η προηούσα επιστημίτευσις της Ιταλίας είνε γεγονός, ως και αι άπερίφραστοι φιλοπόλεμοι δηλώσεις του Ιταλού πρωθυπουργού.

Άλλ' «ο σινιόρ Μουσσολίνι—λέγεται εν άλλω τεύχει του «Tablet»—δμιλεί και ενεργεί ώσει είνε ο ήγέτας ενός έθνικού μάλλον παρά χριστιανικού λαού. Αυτός και αι υπό αυτού έμπνεόμεναι εφημερίδες μαγγάλωνούν ότι η Ιταλία είναι έτοιμή και ικανή να καταστρεφίη τον Νεγκρός και να τιμωρήσθι σκληρώς πάσαν εθνοπαθήν δύναμιν αποπειρωμένην να παρεμβληθί εις τον δρόμον της». Η άδυσσινήτος όμως χρησιμοποίησις άγροίκου δύναμεις είνε αντιχριστιανική πολιτική, η δε Ιταλία είνε χριστιανικόν έθνος. Φοβούμεθα, ότι ο Μουσσολίνι, εμφανίζεις έαυτόν ούχι άπλως ως ήγέστην του Ιταλικού λαού, αλλά και ως υποκαταστάτην του έμμελει ούχι μόνον ως κυβερνήτης της Ιταλίας, άλλ' ώσει αυτός είνε η Ιταλία. Τείνει προς ένα κρατικόν ολοκληρωτισμόν (totalitarianism)... ασφαλώς δε έχασε την ίσορροπίαν του και περιέπεσον εις μεγαλομανίαν, πιστεύων ότι η Ιταλία είνε ιδική του και έφικρομένη του eius regio eius religio... Προφανώς ταύτα δέν είνε έτι θά ανανένομεν παρ' ενός χριστιανικού κράτους. Ούτως φαίνεται φανταζόμενος ότι δύναται να πράτθι πράξεις αντιθέτους προς την χριστιανικήν έδασκαλίαν, ληρομένην ότι μία Ιταλία πλήρης θρημάρκτος και κο-

συνκορρευσέθι δέν ήα ήτο χριστιανική έτι όσον οι ήγέται: και ε λάβει της κινδυνόθεν να έπιστρέψον την κατάραν την έποίησεν ο λαός Πατρός επικαλούση, κατά των φιλοπολέμων έθνών και λαών. Εάν ένοχώμεν καλώς τας προσευχάς εχρήσεις του Πάπα, όπως ήα έπαύτως όπως η Ιταλία είνε μια χώρα, της οποίας είνε το έκτομμύριον των άνδρών, των γυναικών και των παιδών να παραμεινών μεν ως μέλη της Καθολικής Εκκλησίας, άλλ' αμα και να έπείθον την έθνικήν των ζωήν εν τή πνευματι της εθνοληκτικώς Ρωμαί. Άλλά δέν δικαιούται να διατάξι, όπως την Ιταλίαν. Η Ιταλία ήα έείθι, έχουτήν αντιθέτον προς τον χριστιανικόν κόσμον έάν, αντί να έμυλίση να έμείναι εν τή αμύσει της Κ. π. Ε. κρησίου την τράπεζαν με αντίστοιχόν παρτίαν και εφικρή με περιφρόνησιν προς την κοινήν γνώμην του κόσμου.

Η-θέσις του Πάπα.

Εν τινι των τελευταίων φύλλων των λονδινείων «Καιρών» εις εκ των μεγάλης διεθνοūs έπολήψεως αποκαυόντων παλαιών άγγλων πολιτικών, ο George Lansbury, έδημοσίευσεν εις ζωηρώς δομιν ύφος επιστολήν, δι' ης έξεκάλει εις ανακωχήν εν όνόματι του Θεού. Ο επιστολογράφος φοβείται ότι, παρά την θεουότητα ειρηνοφιλίαν μιάς κολοσσιαίας πλειονότητος της ανθρωπότητος και την μετά φρίκης και άποστροφής αντιμετώπισιν της πιθανότητος ενός άλλου πολέμου, ο κόσμος κοχλιύζει μέχρι πολεμικής εκρήξεως, και προσθέτει:

Πάντως εν τή κρίσει ταύτη η φωνή της χριστιανωσύνης και πασών των θρησκευτών πρέπει να άκουσθί. Ποιούμαι έκκλησίαν προς τον ήμέτερον Αρχιεπισκοπον να λάβθι την πρωτοδοξίαν. Προτείνω να απευθυνθών προς την Α. Α. τον Πάπαν όπως συγκαλέσθι μίαν πανηγυρικήν συνδιάσκεψιν η συνέσειον αντιπροσώπων παντός χριστιανικού κλάου και των λοιπών θρησκευμάτων εν Ιερουσαλήμ της Αγίας Γης, και από του όρους του Γολγοθά να κηρύξθι μίαν «θείαν ανακωχήν» και να διατάξθι το πνεύμα του πολέμου να ήσυχάζθι.

Το «Tablet», σχολιάζον την εκκλήσιν ταύτην του άγγλου πολιτικού, επαιτεί μεν το πνεύμα και την θεουότητα της επιστολής και ευγνωμονεί αυτόν δια τον σερασιόν του προς το σεπτιόν «και άληθώς πρω-διεραρχικόν πρόσωπον του επάτου Ποντίφικου», αλλά εθροίσκε την πρότασιν του άμφισβητήσιμον και αυτόχρημα άπραγματοποίητον. «Το Ισλάμ—λέγει—, ο εβραϊσμός και αι διάφοροι άσιατικοί θρησκείαι δέν θά δεχθούσιν βεβαίως να προσδώσουν εις τον Γολγοθάν την τιμήν καθέδρας έξαπολουούσης συμβουλίας και δθ και διαταγας προς πάσαν την ανθρωπότητα». Επιλαυβανόμενον δε και ταύτης της άφορηής έιχειροει να άπαντήσθι εις την ουχνάκις κατά τας ήμέρας ταύτας επαναλαυβανουέτην κοινήν άπορίαν «διати ο Πάπας δέν εκδηλοται κατά του Duce»; Και έτι άπροκαλυπτότερον «διати ο Πάπας δέν καθιστά τον πόλεμον άδύνατον άφορίζον πάντας τοίς μετέχοντας αυτού καθολικούς»; Και εν γένει «διати ο Πάπας δέν άποφαινείται κατά του πολέμου».

Υπό τας προύτας νομικας και πολιτικας συνθήκας—έξηγαί απαντητικώς το «Tablet»—ο Πάπας εύρίσκεται εις σίαν θέσιν και οι λοιποί έργάζονται της ειρήνης. Ο Πάπας δια πρακτικούς μάλλον παρά διδακτικούς και θεωρητικούς σκοπούς εύρίσκεται εις την θέσιν των λοιπών έργατών ούχι μόνον της ειρήνης, αλλά και πάσης άρετής της δικαιοσύνης και της εδπραξίας.

Άλλα το Tablet καταφεύγει και εις έν άλλο έξίσον άόριστον, όσον και σοφιστικόν έπιχείρημα.

Ἄγγλοι τινές—λέγει—, ἐνθ' θεωροῦν ἐλάσφημον τὴν ἀξίωσιν τοῦ Πάπα νὰ ἦνε ἀλάθηντος ἐντὸς αὐστηρῶς καθωρισμένων ὁρίων καὶ εἰς σπανιωτάτας περιπτώσεις, οὐχ ἦττον ἐννοοῦν νὰ κατέχη καὶ νὰ ἀσκήσῃ ἐν εὐκόλῳ καθημερινῷ καὶ καθ' ἕνα τὸ ἔτος ἀλάθηντος εἰς ἐκείνας τὰς ἀνθρωπίνους υποθέσεις, καὶ ὁποῖαι δύνανται νὰ διασαφηθοῦν καὶ νὰ τακτοποιηθοῦν ὑπὸ τριῶν καὶ στοχαστικῶν ἀνθρώπων ἀνευ ὑπερφυσικῆς βοήθειας. Ἡ πρώτη περίπτωση, καθ' ἣν ὁ Πάπας ἀποφαίνεται μετὰ πολυετῆ ἐρευνᾶν τῶν εἰδικῶν καὶ μελέτην τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπίκλησιν τοῦ ἁγ. Πνεύματος, τοῖς φαίνεται ὡς ἀλαξονεῖα μεταβάλλουσα τὸν Πάπαν εἰς ἀντίχριστον ἐν τούτοις ἐξοργίζονται καὶ σκανδαλίζονται διότι ὁ αὐτὸς Πάπας δὲν ἀποφαίνεται ἀλαθῆτως ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς Ἄδης Ἀμπάμπας, ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ Τόκιο κλ. Ἄλλ' ὁ δικαίριος τοῦ Χριστοῦ τελεῖ ἐν τῇ θέσει καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος Χριστός, ὅστις εἶνε ζῆ-τήμα ἂν θὰ ὑποσχεῖτο εἰς τοὺς ἀποστόλους ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα θὰ τοὺς διδάξῃ «ὅσα δεῖ εἰπεῖν» ὅταν τις ἐκ τοῦ ὄχλου τῷ εἶπε «Διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν». Ὁ διακόψας τὸν Κύριον δὲν ἦτο ἀξιοκατάκριτος διότι, ἐφ' ὅσον ἤκουσε ὅτι αὐτὸ τὸ ἁγ. Πνεῦμα θὰ ἐδίδοσκε τοὺς ἀρχιεπισκοπῶν, ἐπόμενον ἦτο νὰ εἴπῃ «χρησιμοποίησε αὐτὴν τὴν ὑπερφυσικὴν σοφίαν καὶ καθοδηγίαν πρὸς σκοποὺς πρακτικοὺς εἰς πᾶσαν περιστασίαν ἢ ἀπάντησιν ὁμῶς τοῦ Κυρίου εἰς αὐτὴν τὴν ἀξίωσιν γνωστὸν ὅποια ὑπῆρξε: ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὅμας»... Ἐχομεν τὴν πεποθηγὴν—ἐπιλέγει συμπερασματικῶς τὸ «Tabelle»—ὅτι, ἐὰν ἢ Ἰταλία, ὁ λαὸς τῆς ὁποίας λῆαν σέβεται τὸν Πάπαν, καὶ ἢ Ἀθουσονία, τῆς ὁποίας ὁ Νεγκὸς τόσον τιμᾷ τὴν Ἁγίαν Ἐδρᾶν, ὑπέβηλλον τὰς ἀξιώσεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν κατὰ τρόπον σαφῆ, καὶ ἐξ ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως καθίστων τὸν ὕπατον ποντίφικα «κριτὴν ἢ μεριστὴν» ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, ταχέως ἢ διένεξις θὰ ἐξωμαλύνετο ἐπὶ ἱκανοποιήσει πάντων τῶν τιμῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι ἢ παπικὴ ἀπόφασιν θὰ ἐγένετο εὐπρόσδεκτος ὑπὸ πάντων πλὴν τῶν κακοβούλων, οἵτινες σκοπιμῶς ἐπιθυμοῦν τὸν πόλεμον καὶ ἐργάζονται ἕνα γιὰ τὸν ἄλλον. Ἀποτελεῖ πίστιν ἡμῶν οὐχὶ ἀπλῶς ὡς καθολικῶν, ἀλλ' ὡς ἐπιμελῶν μελετητῶν τῶν κοσμικῶν πραγμάτων τὸ ὅτι ὁ Πῶς θ' εἶνε ὁ μέγιστος τῶν συγκρίσεων ἀνδρῶν καὶ ὅτι ἢ διαιτητικὴ του κρίσις θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε ζήτηθῃ...

Τοιαύτη ἐμφανίζεται ἡ θέσις τοῦ ζητήματος ἐν τοῖς καθολικοῖς κύκλοις. Ὅτι ὁ Πάπας τοῦ ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τῆς Ἰταλίας τοποθετηθέντος κράτους τοῦ Βατικανοῦ εὐρίσκειται εἰς θέσιν δυσχερῆ, ὥστε νὰ μὴ τολμᾷ ἀπροκαλύπτως νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν περὶ τοῦ ἰταλοαιθιοπικοῦ ζητήματος γνώμην κατὰ τὸ γνήσιον χριστιανικὸν πνεῦμα, εἶνε ἐδνόητον, ὁδσκολον ὁμως τῷ ἦτο καὶ νὰ τηρήσῃ μέχρι τέλους σιγὴν ἀπόλυτον ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐνόμισεν ὅτι τὴν ἐνώπιόν του παρουσίας τῶν νοσοκόμων θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποίησῃ ὡς ἀφορμὴν νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του, ἐνῶ κατεδίκασε καὶ τὸν ἀμυντικὸν ἐτι πόλεμον—διότι οὐχὶ τοιοῦτος εἶνε ὁ ὑπὸ τῆς Ἰταλίας ἐπιχειρούμενος—, δὲν ἔσχε τὴν ἀνδρεία νὰ συγκαταδικάσῃ ἀπροκαλύπτως καὶ τὸν διὰ λόγους «ἐπεκτάσεως» πόλεμον—διότι τοιοῦτος ἀκριβῶς εἶνε ὁ σήμερον ἀπειλούμενος. Ὅ,τι δὲ αὐτὸς προσωπικῶς δὲν τολμᾷ νὰ εἴπῃ πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ ἰταλοῦ δικτάτορος, τὸ λέγει ὁ ἔξω τῶν ὁρίων τῆς Ἰταλίας καθολικὸς τύπος, καὶ αὐτὸς δὲ κατὰ τρόπον οὐχὶ ἀνευ ἐπαυγοτερισμοῦ, οὐχὶ ἀπολύτως σαφῆ, θετικὸν καὶ ἀπροκαλύπτων.

*

Κατὰ τὸ 1935 αἱ γεννήσεις ἐν Γερμανίᾳ ἠξήθησαν κατὰ 224.000 ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς τοῦ 1933 ἐν Γαλλίᾳ, μόνον κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας τοῦ ἐν. ἔτους οἱ θάνατοι ὑπερέβησαν τὰς γεννήσεις κατὰ 33,456.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνήλθεν εἰς τακτικὴν συνεδρίασιν τὴν Τρίτην τῆς ληξάσης ἐβδομάδος, ἀπεφασίσθη δὲ, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ὅπως παρασκευασθῆ τὸ Ὑπόμνημα τῶν παρατηρήσεων τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ὡς πρὸς τὰς περὶ οἰκογενειακοῦ δικαίου διατάξεις.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ τὴν εἰς πρεσβύτερον προχείρισιν τοῦ Ἐθαγγέλου Ἀθ. Οἰκονόμου, ὡς ἐφημερίου τοῦ χωρίου Κουρτεσίου, καὶ ὅτι διώρισε προσωρινὸν ἡγούμενον τῆς ἱ. μονῆς Σπηλιάς τὸν ἱερομόναχον Βησσαρίωνα Καλοζάκην ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Δωροθέου Ἀναγνώστου.

—Τὸ Ὑπουργεῖον Ὀρθοπευμάτων καὶ Παιδείας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι διὰ Διατάγματος ὁ συνοικισμὸς Συκιωνίας τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορινθίας ἀποτελεῖ τοῦ λοιποῦ ἰδιᾶν ἐνορίας, ὁ συνοικισμὸς Μαραθιάς τῆς ἱ. μητροπόλεως Φωκίδος, ἀποσπασθεὶς τῆς ἐνορίας Καραυτίου, ἀποτελεῖ ἰδιᾶν ἐνορίαν, καὶ τὸ χωρίον Ξηροπηγάδιον τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ἀποσπασθὲν τῆς ἐνορίας Σκάλας ἀποτελεῖ ἰδιᾶν ἐνορίαν.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ἀνέφερε τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὅτι διώρισε ἡγούμενον τῆς ἱερᾶς μονῆς Ἱερουσαλήμ τὸν ἱερομόναχον Ἰγνάπιον Διαμαντοπούλου ἀντὶ τοῦ διὰ λόγους ὑγείας παραιτησαμένου Ἀγαθαγγέλου Διαμαντοπούλου.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκίδος ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ τὴν εἰς πρεσβυτέρους προχείρισιν 1) τοῦ Ἀθανασίου Δ. Τσακάλου, ὡς ἐφημερίου τοῦ χωρίου Αὔγαρια, 2) τοῦ Γεωργίου Ἀθ. Κούρη, ὡς ἐφημερίου Ψαχνῶν, 3) τοῦ Χ. Παπαχαλαράμπους, ὡς ἐφημερίου Ἄνω Βάθειας, 4) τοῦ Χριστοῦ Δ. Καπαγιάννη, ὡς ἐφημερίου τοῦ χωρίου Μετοχίου, 5) τοῦ Ἀντωνίου Γ. Πριονᾶ, ὡς ἐφημερίου τοῦ χωρίου Κοντοδεσπότη, 6) τοῦ Ἀρσιτείδου Ἀθ. Καραγιάννη, ὡς ἐφημερίου τοῦ χωρίου Μαντουδίου καὶ 7) τοῦ Γεωργίου Ἱ. Γραμματικογιάννη, ὡς ἐφημερίου τοῦ χωρίου Βέρτουρα.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος ἀνέφερε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὴν λόγῳ γήρατος ἀπόλυσιν τῶν ἱερέων Θεοφάνους Παπαευσταθίου, ἐφημερίου Φιλαδῶνος, καὶ τοῦ Γεωργίου Μησικουδῆ ἐφημερίου Νέου Μοναστηραίου.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι διώρισε ἡγούμενον τῆς ἱ. μονῆς ἁγίου Θεοδώρου τὸν ἱερομόναχον Ἀρσένιον Κανελλόπουλον ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Ἀρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντοπούλου.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν ἀνέφερε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι διώρισε προσωρινὸν σύμβουλον τῆς ἱ. μονῆς «Γκούρας» τὸν ἱερομόναχον Ἀρτεμᾶν Νουσοῦν, Ἀρχιμανδρίτην, ἀντὶ τοῦ ἀπολυθέντος Μακαρίου Παλαίου, μοναχοῦ, τὴν εἰς πρεσβυτέρους προχείρισιν τοῦ διακόνου Δημητρίου Παπαστεργίου ὡς ἐφημερίου Κορομηλιάς καὶ τοῦ μοναχοῦ τῆς ἱ. μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων Ἡσαίου Γάλλου, καὶ ὅτι μετὰ νόμιμον καὶ κανονικὴν ἐκλογὴν μετέθεσεν ὡς ἐφημέριον τοῦ χωρίου Κρανιάς τὸν ἱερέα Δημήτριον Ἀλεξίου, ἐφημέριον τοῦ χωρίου Ἀποστόλων (Ζαπισαίων).

—Τὸ Ὑπουργεῖον Ὀρθοπευμάτων καὶ Παιδείας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι διὰ πράξεώς του ἐχορηγήθῃ ἐπίδομα πενταετοῦς εὐδοκίμου ἱηρασίας ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ εἰς τοὺς ἱεροκλήρικας 1) τῆς ἱ. μητροπόλεως Βεργίας καὶ Ναούσης Ἀρχιμ. Πολύκαρπον Ἀνδράνη, 2) ἱ. μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἀρχιμ. Πολύκαρπον Κουτσοπίδην, 3) τῆς ἱ. μητροπόλεως Μαραωνίας Ἀρχ. Σωκράτην Ἀναζηλῆν, 4) τῆς ἱ. μητροπόλεως Παροναξίας Ἀρχιμ. Κυπριανὸν Πουλάκον, 5) τῆς ἱ. μητροπόλεως Πατρῶν Ἀρχιμ. Δωρόθεον Παλαδινόν, 6) τῆς ἱ. μητροπόλεως Φθιώτιδος Ἀρχιμ. Δανιὴλ Βασιλόπουλον, καὶ 7) τῆς ἱ. μητροπόλεως Σπάρτης Ἀρχιμ. Μελέτιον Γαλανόπουλον.

—Ἡ κ. Σοφία Μορέλλα ἐδώρησεν εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικόν

κόν 'Ορφανοτροφείον Βουλιαγμένης οικόπεδον' ἐκ τριῶν περιπόου στρεμμάτων μετὰ τοῦ ἐντὸς αὐτοῦ ναύσκου τοῦ ἁγ. Γεωργίου, κείμενον εἰς θέσιν Μαγκουφάνα τοῦ 'Αμαρουσίου. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐξέφρασε πρὸς τὴν φιλάνθρωπον κυρίαν τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν δωρεάν της.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος λαβὼν ὑπ' ὄψιν ἐκθεσιν πρὸς αὐτὸν τοῦ Γραμματέως τῆς Μητροπόλεως κ. Εὐ. Κλωμβρότου περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης ἀνακαλύψεως τῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁσίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἄσσου μνηῆς καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ τάφου τοῦ ἁγίου, περὶ ἧς ἀνέφερον ἤδη ἡ «Ἐκκλησία», συνέστησεν εἰδικὴν ἐπιτροπὴν μετὰ τῆς ἐντολῆς ὅπως πρὸς ἐξακριβωσιν τῆς ἀληθείας προβῆ εἰς σχετικὰς ἐρεῦνας ἵνα διαπιστωθῇ τὸ γεγονός τῆς εὐρέσεως τοῦ τάφου καὶ τῶν ὁσίων τοῦ ἁγίου ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς περιφερείας Γέρας. Πράγματι ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ ἐπιμελείς ἐρεῦνας ὑπέβαλεν ἐμπειριστατωμένην ἐκθεσιν εἰς τὴν Α. Σ., πιστοῦσαν τὰ εὐρεθέντα. Ἐπὶ πλέον εἰς τὴν Α. Σ. ὑπέβαλε τὴν περὶ τῶν εὐρημάτων γνώμην αὐτοῦ καὶ ὁ αὐτοπροσώπως ἐξετάσας αὐτὰ καθηγητῆς τῆς βυζαντινῆς τέχνης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης κ. Δ. Εὐαγγελίδης, χαρακτηρίσας τὴν ἀνακάλυψιν ὡς σημερινὸν γεγονός καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Εὐ. Κλωμβρότου ταῦτις ἐν ἀνακαλυφθέντων ἐρευνῶν βυζαντινοῦ ναοῦ πρὸς τὸ καθολικὸν τῆς μονῆς τοῦ ἁγ. Γρηγορίου Ἄσσου ὡς σπουδαίαν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ, μηδεμίαν ἐπιδοχόμενὴν ἀμφισβήτησιν, ἀπεφάνθη δὲ ὅτι «εἶνε πιθανώτατον ὅτι ἐν τῷ ἀνακαλυφθέντι τάφῳ ἔχομεν τὸ λείψανον τοῦ περιφήμου ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἄσσου».

— Κατὰ τὸ λήξαν πανεπιστημιακὸν ἔτος εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου ἐνεγράφησαν καὶ ἀνεγώσαν τὴν ἐγγραφὴν τῶν 160 φοιτητῶν, ἐν οἷς εἰς οὐγγρος, ὡς καὶ 3 ἀκροαταί, ὧν δύο ρουμῶνοι καὶ εἰς ἑλλην. Εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις προσῆλθον 76 τελειοφοίτοι· τούτων ἠξιώθησαν πτυχίου 36, ὧν 3 μὲν ἐτυχον τοῦ βαθμοῦ ἄριστου, 10 δὲ τοῦ βαθμοῦ λίαν καλῶς· εἰς ἐπαγετάταις παρεπέμφθησαν 29 καὶ ἀπερρίφθησαν 11. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνηγορεύθησαν διδάκτορες δύο, εἰς ἑλλην καὶ εἰς ρουμῶνος, ἐξελέγη καὶ διωρίσθη εἰς ὑψηγῆτης (τοῦ μαθημάτων τῆς ἱστορίας τῶν θρησκειμάτων).

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 18 φθίνοντος ἀπέρριψε πρότασιν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος τῶν συσροδοδόγων ἀξιωσάντων τὴν εἰς αὐτοὺς παραχώρησιν τοῦ ἡμίσεος τῶν συνολικῶν ψήφων διὰ τὴν μέλλουσαν πατριαρχικὴν ἐκλογὴν. Ἐπ' ἴσης προέβη καὶ εἰς ἄλλας ἀποφάσεις ρυθμιστικὰς τῆς προσεχοῦς ἐκλογῆς.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Χρυσστόμον Παπαδοπούλου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Συμβολαί εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐν Ἑλλάδι. Α' Ὁ δοσις Λουκᾶς «ὁ νέος» (896—953). Ἀθήναι, Τύποις «Φοίνικος», 1935.— Β' Ὁ δοσις Μελέτιος «ὁ νέος» (περὶ τὸ 1035—1105). Ἀθήναι, Τύποις «Φοίνικος», 1935.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους ἐν τῷ τουρκικῷ κράτει. Ἀθήναι, Τύποις «Φοίνικος», 1935.

Τοῦ αὐτοῦ, Περὶ τῶν ἐν Ἀθήναις ναῶν τῆς «Κυράς». (Ἀνατύπωσις ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας) 1935.

† *Μητροπολίτου Ἀθηναγόρα* τοῦ ἀπὸ Μεγάλων Πρωτοσυγγέλλων καὶ Παραμυθίας, Φῶς ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων. Τεύχος Β' Αἱ νῆσοι τῶν Παξῶν (Μέρος Β). Ἀθήναι, Τύποις «Μελίσσης», 1935.

Τοῦ αὐτοῦ, Διονύσιος ὁ μέγας ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ὁ ἀπὸ ρητόρων καὶ βουλευτῶν, ὁ συγγραφεὺς τῶν ἀρεοπαγινικῶν συγγραμμάτων. Ἀλεξάνδρεια, Πατριαρχ. Τυπογραφεῖον, 1934.

Δημητρίου Ν. Μωραΐτου, καθηγητοῦ τοῦ Πειραματ. Σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ πρόβλημα τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ σχολεῖα Ἀδαστικῆ ἕλη καὶ πρόγραμμα. Ἀθήναι, Τύποις «Φοίνικος», 1935.

Ἀλεξμ. Κυλλιάτου Μηλιαροῦ, ἱστορικὴ ἐπισκόπησις

τοῦ Τριωφίδιου· τὸ σχέδιον καὶ ὁ καταρτισμὸς αὐτοῦ (Ἀνατύπ. ἐκ τῆς «Νέας Σιών»). Ἱεροσόλυμα, Τύποις Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγ. Τάφου, 1934.

Ἡλιοπόλεως καὶ Θεῶν Γενναδίου, Φωτίειος Βιβλιοθήκη. Δίτομον ἔργον, χαρακτηρισθὲν ὑπὸ τοῦ Μακαρ. Ἀθηνῶν ὡς προῖον εὐρυμαθείας, κριτικῆς ἐργασίας, μνημειώδες καὶ ὠφελιμώτατον. Εὐρίσκεται παρὰ τῷ Κωδικογράφῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διακόνῳ Κωνσταντίνῳ Κωνσταντινίδῃ, τιμᾶται δὲ ἀντὶ δρχ. 600.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μητρόπολις Κορινθίας

Καλοῦνται οἱ βουλομένοι νὰ ἀναδειχθῶσιν ὑποψήφιοι ἱερεῖς τῆς ἐνορίας Λυγιάς τοῦ τῶος δήμου Εὐρωστίνης τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κορινθίας, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ κατὰ νόμον ὁριζώμενα πιστοποιητικά αὐτῶν. Ἐν Κορίνθῳ Σεπτεμβρίου 1935. (Ἐκ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορινθίας)

Ι. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χρησεύσεως τῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Παλαιοκερασιᾶς τ. δ. Φαλάρων, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 82 τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνοσ. ναῶν καὶ ἐφημερίων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ ὅς ἀνω νόμου ὁριζώμενα πιστοποιητικά. Ἐν Λαμῖα τῇ 9 Σεβρίου 1935. † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμφρόσιος

Ι. Μητρόπολις Κρήτης

Προσωρινὴ Ποιμαντορία

Ι. Ἐπισκοπὴ Κισάμου καὶ Σελίνου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων κ.λ.π.» προσκαλοῦμεν τοὺς κεκτημένους· τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 82 παρ. 3 τοῦ ἰδίου νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν ὄργανισμὸν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Βουτᾶ Σελίνου ἱεροῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ ὅπως ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν σχετικὰ πιστοποιητικά εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς χηρεύουσας ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Κισάμου καὶ Σελίνου, προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακήρυξις ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν δι' ἐκλογῆς τῆς ἀνωτέρω χηρεύουσας θέσεως. Ἐν Ἡρακλεῖῳ τῇ 20 Σεπτεμβρίου 1935. † Ὁ Κρήτης Τιμόθεος.

Ι. Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5439 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν χηρεύουσαν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ τῆς Κοινότητος Βούρκων, ὅπως ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν ἱερὰν μητροπολιν τὴν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1935. Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1935. † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος.

— Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5439 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν χηρεύουσαν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου Πλωμαρίου, ὅπως ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν ἱερὰν μητροπολιν τὴν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1935. Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1935. † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος.

— Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5439 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν χηρεύουσαν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Κάτω Χωρίου Πλωμαρίου, ὅπως ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν ἱερὰν μητροπολιν τὴν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1935. Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1935. † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος.

Τύποις «Φοίνικος», ὁδὸς Λεωννάτου 4, Ἀθήναι